

به نام خالق یکتا

طراح فهیمه کوچی

خلاصه درس سوم

فلسفه دوازدهم

جهان علی و معلولی :

کهن ترین مسئله در فلسفه ؟ علت و معلول

علت و معلول به چه معناست ؟

علت یعنی به وجود آورنده معلول یعنی به وجود آمده

رابطه ای که میان این دو برقرار است ؟ رابطه علیت

رابطه علیت یعنی چه ؟

یعنی تا علت نباشد معلولی نخواهد بود . وجود معلول بستگی به علت دارد .

رابطه علیت یک رابطه وجودی است .

دیدگاه برخی فیلسوفان اروپایی :

دکارت : اصل علیت بدون دخالت تجربه - امری طبیعی از بدو تولد - فطری

تجربه گرایان : از طریق حس و تجربه

اما

هیوم به طور خاص : نظریه تجربه گرایان را قبول دارد ولی درباره اصل علیت نظر خاصی دارد .

او معتقد بر این است که علیت را با تجربه نمیتوان اثبات کرد و راه تجربی دیگر مورد نیاز است .

از نظر هیوم علیت یک حالت تداعی است و حالتی ذهنی است .

دیدگاه فلاسفه مسلمان :

اصل علیت یک قاعده عقلی و از تجربه به دست نمی آید .

برای یافتن علل حوادث از تجربه استفاده میشود .

اصل امتناع نقیضین :

پدیده ها خود به خود ایجاد نمی شوند . / محال بودن جمع اضداد

سنخیت علت و معلول

هر حادثه علت دارد . / هر علت معلول خاص دارد و بالعکس

لازمه و نتیجه :

نظم و قانونمندی های معین میان دسته های مختلف پدیده ها

مثال :

آتش میسوزاند . / آب رفع تشنگی میکند .

وجوب علی و معلولی

معلول با قطع نظر از علت امکان ذاتی دارد .

با فراهم شدن علت معلول واجب است که به وجود آید .

لازمه و نتیجه :

تخلف ناپذیری و حتمیت در نظام هستی

مثال :

باغبانی که بر اساس روش درست کارش را انجام میدهد و نتیجه حاصل میشود .